

**Velferd, Barnevern
og Helse
2016-2019**

**Froland
Kommune**

Virksomhet VBH

Innledning

Planen for Velferd, Barnevern og Helse (VBH) vil i hovedsak gjelde for perioden 2016 – 2019 med særlig vekt på 2016.

Planen erstatter Sektorplan 2015-2018.

Ved utarbeidelse av planen har en gjennomgått ulike dokumenter og særlig lagt vekt på:

- Lovverk
- Folkehelseprofil 2014
- Folketallsutviklingen (SSB)
- Kostratall
- Samhandlingsreformen
- Historisk utvikling i egen organisasjon

Folkehelseprofil 2014

Denne sier noe om utfordringer Froland kommune har, synliggjort i innrapportering pr. oktober 2013.

Hovedkonklusjonene er: Andel psykiske symptomer og lidelser, hjerte- og kar sykdommer, lungekreft og Kols og sykdommer knyttet til muskler/skjelet systemet synes å være mer utbredt i Froland enn landet som helhet.

Folketallsutviklingen

Prosentmessig vil gruppen 80-89 år ha den største økningen, etter fulgt av de mellom 67 og 79 år i perioden frem til 2030.

Blant de yngre vil gruppen mellom 6 – 15 år ha størst vekst.

KOSTRA tall hentet fra SSB

Kommunale helsetjenester:

Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner:

	Froland	Komm. gruppe 2	Aust-Agder	Landet
2014	1889	2560	2233	2278

Tallene for sosialtjenester og barneverntjenester viser at Froland har noe høyere driftsutgifter enn fylket og kommunegruppe.

Samhandlingsreformen

Dagens og framtidens helse- og omsorgsutfordringer står i fokus i samhandlingsreformen. Reformen ble startet opp 1.1.12, og skal gjennomføres i løpet av en fireårs periode.

3 hovedutfordringer ligger i bunnen og er grunnlaget for innføring av samhandlingsreformen:

1. Pasientens /brukers behov for koordinerte tjenester ivaretas ikke godt nok av et tjenesteapparat som framstår som fragmentert (spesialisthelsetjenesten/kommunehelsetjenesten).
2. Tjenestene preges av for liten innsats for å begrense og forebygge sykdom.
3. Demografisk utvikling og endring i sykdomsbildet gir utfordringer som vil kunne true samfunnets økonomiske bæreevne.

For å løse disse utfordringene gjøres følgende endringer:

- En klarere pasientrolle.
Rettighetene er i større grad klarlagt gjennom ny lov om bruker- og pasientrettigheter. Styrking av pasientmedvirkningen. Her nevnes særlig at brukerrådene skal styrkes. Lovpålegg om faste kontaktpersoner – koordinatorene for brukere – pasienter som har behov for koordinerte tjenester.
- Ny kommunerolle.
Klart større fokus på forbyggende helsearbeid, jr. Lov om Folkehelse. Økt tilføring av kompetanse til kommunen for å kunne dekke en større del av landets totale helsetjenester. Det er en målsetting at en fra helsetjenestens side skal komme tidligere inn i pasientenes sykdomsforløp. Innsats på lavest mulig omsorgsnivå understrekes (LEON-prinsippet).
- Spesialisthelsetjenesten.
Skal i større grad enn i dag spesialiseres for å sikre rett fordeling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. Dette vil å gi høyere kvalitet på det totale helsetilbudet.
- Tydeligere prioriteringer innen helse- og omsorgstjenesten.
Dette på bakgrunn av større oversikt over sykdomsbildet i befolkningen.

I Froland har reformen konkret vist økt behov for:

- Kompetanse
- Ressurser til hjemmebaserte tjenester innen boveiledning.
- Satsing på forbyggende helsetjenester i helsestasjonen..
- Avlastning i institusjon – Skotheia for barn med ulike funksjonshemninger.
- Tidligere utskrivning fra sykehus med påfølgende krav om oppfølging fra den kommunale helse- omsorgstjenesten

Status i egen organisasjon

Beskrivelsene tar utgangspunkt i data hentet fra virksomhetens fagsystem og arbeidsgruppas oppfattelse av status.

Organisatorisk kan virksomheten deles inn i følgende 10 avdelinger:

- Nav- Froland kommunal del.
- Barneverntjenesten
- Helsestasjonen
- Fysio-ergo avdeling
- Legetjenesten
- Psykisk helse-rus, inkl. miljøtjeneste (døgnoppfølging)
- Flyktingtjenesten
- Tjenester til utviklingshemmede – avlastningshjem, BPA, Omsorgslønn, boveiledning, andre tjenester til hjemmeboende med utviklingshemming.
- Bjørkeveien 2 – bolig for utviklingshemmede
- Boligsosialt arbeid, husbankens ordninger, planlegging og boligoppfølging-vedlikehold.

I alt drøye 80 personer jobber i virksomheten i dag.

Ser en på VBH som organisasjon, så vil den fremstå som innholdsmessig omfattende når det gjelder ulike typer tjenester.

Noen grep vil bli tatt i løpet av 2015 for å lette på oversikten og driften. Flyktingtjenesten flyttes over i Nav fra høsten 2015. Videre vil fagledere få en noe utvidet rolle knyttet til oppfølging av økonomi- og personalarbeidet i virksomheten.

Faglig subjektiv vurdering av dagens situasjon

Dagens situasjon oppleves slik at det er et stort press på alle tjenestene i virksomheten.

Virksomhetens hovedutfordringer når det gjelder behov for kapasitetsøkning ligger innen fysioterapitjenester (særlig innen rehabiliteringsfeltet og fysioterapi til barn med utviklingshemming og funksjonshemming). I tillegg oppfølging av en voksende gruppe unge voksne med lett utviklingshemming, og med behov for oppfølging i egen bolig.

Forslag for 2016 fra VBH:

- Rehabilitering / habilitering - fysioterapitjeneste
 - Oppstart av bolig for unge-voksne med utviklingshemming - Osedalssletta
 - Økt behov for tiltaket Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)
 - Boveiledertjeneste
 - Helsestasjon – videreføring av 50 % st i skolehelsetjenesten
-
- **Rehabilitering / habilitering - fysioterapitjeneste**

To hovedgrunner er sentrale når det gjelder økning av den kommunale fysioterapiressursen:

1. Behovet for fysioterapi i forbindelse med rehabilitering av brukere dekkes ikke i dag. Vi vil inn på et tidlig tidspunkt, å jobbe intensivt i kortere perioder, for å unngå at brukerne får langvarige hjelpebehov eller havner for tidlig i kommunal institusjon (sykehjem).

Her er særlig eldre brukere viktig. Fysioterapeut må komme raskt inn og kartlegge brukers behov. Deretter sette i gang intensiv opptrening i eget hjem i samarbeid med ergoterapeut og hjemmesykepleien. Helst 3-5 besøk pr. uke, og det skal trenes i eget hjem. I etterkant utarbeides rapport til bruker og fastlege.

Tverrfaglig modell for en slik type oppfølging utprøvd i Birkenes kommune legges til grunn for arbeidet, og en ønsker med tiltaket å følge opp sentrale målsettinger i kommuneplanen.

Etter avtale med Fylkesmannen i Aust-Agder gis vi anledning til å søke tilskuddsmidler selv om fristen gikk ut 1. mai. 15. Det satses stort på hjemmehabilitering i fylket, og vi er avhengig av å knytte den nye fysioressursen til arbeid innen dette feltet.

Denne kapasitetsøkningen vi her legger opp til vil også frigjøre ressurser til at vi bedre kan følge opp barnegruppa med funksjonsnedsettelse / utviklingshemming. I alt 17 barn med omfattende og krevende problematikk får ikke optimalt tilbud i dag.

2. Bemanningen innen kommunal fysioterapi i Froland kommune er fylkets laveste, og har vært det i flere år. Vi har 1,7 årsverk – kommunalt ansatte. I tillegg har vi 2 terapeuter med driftstilskudd.

Går vi inn i statistikken for årsverk innen fysioterapitjenesten, ligger landsgjennomsnittet, Aust-Agder fylke og snittet i vår kostragruppe på drøye 7 årsverk pr. 10 000 innbyggere. I Froland er dette tallet 3,5 årsverk.

Fylkeslegen skriver i sitt kommunebilde for 2013:

”Det har ikke vært noen reell økning i det totale tilbudet i kommunen. Når dekningsgraden innen fysioterapi er så vidt lav som i Froland er det svært krevende å skulle sikre et faglig forsvarlig tilbud til alle brukergrupper”.

Dette tilsier et klart behov for økning med 1 årsverk.

Lønn og sosiale utgifter kr. 600 000,- + kr. 60 000,- i driftsmidler – refusjon av fastlønn fra staten kr. 210 000,- Behov netto i 2016: kr. 450 000,-

- **Oppstart av bolig for unge-voksne med utviklingshemming – Osedalssletta**

Boligen står ferdig i februar 2016, mens personalet må være på plass noe før.

Behov for lønnsmidler til oppfølging av brukerne i boligen er anslagsvis kr. 5 millioner pr. år i lønnsmidler. 1 million i refusjon til særlig ressurskrevende bruker kan trekkes fra.

- **Økt behov for tiltaket Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)**

5 tiltak i regi av VBH. En klar økning i behovet på bakgrunn av kartlegging av brukerne, samt søknader og klagesak til Fylkesmannen. Våre brukere av denne tjenesten er mennesker med utviklingshemming, og har behov for hjelp til dekning av alle grunnleggende behov.

I tillegg til årets budsjett (2015) anslås behovet til å utgjøre kr. 800 000,- En forventer refusjon kr. 300 000,-

- **Boveiledertjeneste**

I aldersgruppen 18 – 25 år er det en voksende gruppe i kommunen, med så lavt funksjonsnivå (evnemessig) at det kreves oppfølging i ulik grad fra VBHs side. Pr. i dag er det tilbakemeldinger fra faggrupper i VBH på i alt 10 personer som i dag ikke er fanget opp. Noen av dem har hatt årelang oppfølging av barneverntjenesten. Andre er fanget opp av avdeling for psykisk helse- og rus. De fleste har omfattende tilleggsproblematikk utover det kognitive / evnemessige området. Behovet for bolig, veiledning innen det å klare å ta vare på seg selv og boligen, økonomistyring og helserelaterte problemer vil være innholdet i oppfølgingen fra vår side. I tillegg samarbeid med Nav om arbeid- aktivisering.

I forhold til problematikken, omfanget samt kommunal økonomi, ser vi det som mest hensiktsmessig å legge denne oppfølgingen til en av de eksisterende avdelinger innen virksomheten. Miljøtjenesten som består av 2 turnusgrupper rundt hver sin særskilt ressurskrevende bruker har vært drevet nå i 6 år. De har sitt hovedfokus på de 2 aktuelle brukere, men følger også opp andre når situasjonen tillater det, dvs. når de kun har tilsyn med sine 2 brukere. Miljøtjenesten er Frolands døgnbemanning innen psykisk helse, og har nå opparbeidet seg en verdifull kompetanse som det er stort behov. Vi ønsker nå at miljøtjenesten også tar et ansvar for målgruppen som er beskrevet ovenfor. Så langt det lar seg gjøre vil fortsatt hovedfokus være på de opprinnelige 2 brukere, men i større grad enn før må flere brukere få oppfølging. I dag er tjenesten satt opp med 1 dagvakt, 2 kveldsvakter og en nattevakt. For å gi den nye målgruppen nødvendig oppfølging utvides tjenesten med 1 dagvakt pr. dag, slik at de alltid er 2 på jobb utenom natt. Da kan vi også ivareta den oppfølging de 2 hovedbrukerne skal ha, og som vi i dag krever delvis refusjon for.

På litt lengre sikt må kommunen forberede seg på at miljøtjenesten består som kommunal tjeneste uten at en kobler dem mot særlig ressurskrevende brukere (som gir grunnlag for refusjon).

Behovet for økning av midlene i 2016 vil utgjøre ca 1,5 stilling kr. 800 000,-

- **Helsestasjon – videreføring av 50 % st i skolehelsetjenesten**

Satsingen i 2015 videreføres i 2016. Midler til stillingen ligger inne i årets budsjett.

Med bakgrunn i hva som er beskrevet foran, fremmes følgende tiltak i VBH-planen:

Samlet bemanningsøkning:

Innsatsområdet	2016	2017	2018	2019
Fysioterapitjenesten 1 kommunalt årsverk (søkt prosjektmidler gjennom fylkesmannen)	450	450	450	450
Boveiledertjeneste	800	800	800	800
Brukerstyrt personlig assistent ordningen	500	500	500	500
Stillinger innen rus, barnevern, SLT-koordinator settes ikke opp før statlig finansiering faller bort.				
Bolig for utviklingshemmede Osedalsletta	4000	4000	4000	4000
50 % helsesøsterst i skolehelsetjenesten	300	300	300	300
Sum årsv.				
Sum kr.	6050	6050	6050	6050

(kostnadene regnet i 1000kr – 2015 nivå)

Kompetanseheving:

300	300	300	300
-----	-----	-----	-----

Virksomhetene har i stor grad personale med kompetanse for å dekke dagens behov. Det utarbeides hvert år plan for kompetanseheving. Det må planlegges og budsjetteres for kompetanseheving slik at kommunen kan være i stand til å dekke behovet.

Andre investeringer innkjøp/utskiftninger i VBH

INVESTERINGSPLAN VBH ÅR 2016 – 2019.

VBH har sin hovedbase på Froland Helse- og sosialsenter i Furuveien 1.

I bygget er det nå så mange ansatte som jobber, at endringer er påkrevd. Dette kan være at enkelttjenester flytter ut til andre baser, eller at en gjør ombygginger knyttet til bygget.

Forslag for 2016 – helsehuset:

Kr 300 000,- avsettes til:

- Oppgradering inventar – utstyr (kartlagt behov høsten 2014) kr. 100 000,-
- Ombygging kontorplass miljøtjenesten kr. 200 000,-

For år 2016 planlegges slikt innkjøp / utskifting av utstyr:

- IT – diverse utstyr	kr. 100 000,-
- Omlegging til fullelektronisk arkiv på helsestasjonen og
I psykisk helse	kr. 200 000,-
- Leasing av en ekstra bil til barneverntjenesten	kr. 55 000,-

Behov for kommunale boliger:

Midlertidige boliger: 2 enheter kr. 2 000 000,-
Utleieboliger til vanskeligstilte: 3 enheter kr. 4 000 000,-
Her søkes tilskudd og lån i Husbanken.